

ZKUŠEBNÍ ŘÁD PRO BEZKONTAKTNÍ NOROVÁNÍ - ZKOUŠKA NOVÁČKŮ – ZN

Tento zkušební řád je sestaven tak, aby co nejobektivněji a to i bez kontaktu s liškou umožnil posoudit vlohy norníků pro práci pod zemí. Řád slouží pro prvotní orientaci ve vlastnostech psů, nutný ke splnění minimálních nároků ve smyslu chovatelském a současně naplňuje zásady zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Zkušební řád je soubor pravidel pro přípravu zkoušek i pro vlastní zkoušku včetně jejího vyhodnocení.

Příprava zkoušek

Zkoušky jsou pořádány organizacemi ČMMJ a chovatelskými kluby pro psy od věku 12 měsíců. Zkoušky probíhají bez účasti laické veřejnosti a nesmí mít charakter soutěže ani komerční zaměření.

Za naplnění zásad zkušebního řádu a průběhu celé zkoušky odpovídá ředitel zkoušek.

Výběr psů, přihlášených ke zkouškám, provádí pořadatel.

Pořadatel je povinen zajistit souhlas okresní, po případě městské veterinární správy ke konání těchto zkoušek, řádnou veterinární prohlídku psů a lišek před zahájením zkoušek a nepřetržitou veterinární službu během celých zkoušek. Dále je pořadatel povinen zajistit dozor zástupce OVS (MĚVS) či jiného orgánu ochrany zvířat (dále jen „dozor“).

Lišky i psi z hlediska vakcinace podléhají zásadám Státní veterinární správy a za dodržování těchto pravidel uvedených v propozicích odpovídá pořadatel – ředitel zkoušek.

Na zkoušky z norování bude delegován vždy vrchní rozhodčí a dva rozhodčí. Pořadatel zajistí též účast dvou normistrů. Pokyny pro vůdce a normistry (nástup, začátek zkoušky, úprava nory atd.) udělují rozhodčí.

Pořadí zkoušených psů se stanoví losováním těsně před vlastní zkouškou. Vylosování lišek se provede též za účasti rozhodčích a vůdce psa, který nastupuje jako první ke zkoušce.

Nora

Zkouška se provádí v umělé noře. Nora musí být postavena na rovině nebo v mírném svahu, na stinném místě – podle možnosti v lese. Koncová část nory může být jak v provedení původním (končící třetím kotlem) nebo v upravené noře končící smyčkou. Kotle musí být uzavíratelné ve smyslu průběhu vlastní zkoušky. Boční stěny nory mohou být z cihel, kamenného zdiva, betonu nebo z prken. Povrch nory je v úrovni terénu. Nora má strop z prken, sestavených ve vhodných dílech a utěsněných tak, aby do uzavřené nory nevnikalo světlo a aby mohla být v kterémkoliv místě otevřena. Dno je vždy přirozené – zemité. V noře nesmí být nikde ostré rohy. Po obou stranách nory je vyznačené pásmo (šířka 1 m), do kterého není dovoleno během zkoušky vstupovat. K zjištění polohy psa nebo lišky může být instalováno signalizační zařízení. Prostor kolem nory musí být oplocen.

Při zkoušce musí být u nory i v jejím bezprostředním okolí naprostý klid. Za klid mimo oplocený areál odpovídá pořadatel. V ohraničeném prostoru nory se během zkoušek mohou zdržovat pouze dozor, rozhodčí, normistři, zapisovatel a vůdce pracujícího psa. Překračování nory je možné jen v odůvodněných případech, ne však blíže než 4 m od pracujícího psa.

V prostoru nory při zkoušce smí být pouze zkoušený pes. Vstup jiným osobám je dovolen pouze v odůvodněných případech se souhlasem vrchního rozhodčího.

Větrání nory se provádí na pokyn vrchního rozhodčího asi po 2 hodinách práce. Úpravu nory provádějí průběžně normistři vždy před zahájením práce psa. Úprava nory během práce psa je možná jen ve výjimečných případech, pouze však se souhlasem vrchního rozhodčího. V žádném případě nesmí dojít k přímému kontaktu zvířat.

Liška

Ke zkoušce je pořadatel povinen zajistit dostatečné množství lišek. Lišky musí být zdravé a vyhovovat veterinárním předpisům. Při zkoušce musí být používány nejméně 3 lišky, které se střídají po každém psu. Na zkouškách, kde je zkoušeno více než 10 psů, musí být na každou i jen načatou pětici použita další liška.

Před zahájením zkoušky zkontroluje lišky sbor rozhodčích, veterinární dozor, zástupce pořadatele a zástupce vůdců. Manipulaci s liškami provádějí normistři s maximální šetrností, použití krčních kleští je zakázáno.

Držitel lišek je povinen zajistit pro lišky ustájení a jejich transport, které lze charakterizovat těmito údaji: kotec musí mít pro 1 lišku plochu minimálně 5 metrů čtverečních, s minimální výškou 1,5 m. Dvě nebo tři stěny jsou plné, ostatní opatřené pletivem. Podlaha (přírodní) musí umožňovat čištění, dezinfekci i asanaci. Kotec musí být chráněn proti povětrnosti a umístěn tak, aby liška nebyla rušena jinými zvířaty (i těmi, která mohou být její přirozenou potravou) a nepovolanými osobami. Pravidelná potrava se dává do pevných a čistých nádob. Kotec je též opatřen úkrytem s rozměry: šířka 40 cm, výška 50 cm, délka 70 cm. V kotci bude umístěna pouze 1 liška. Přepravní bedny musí být dřevěné s rozměry asi 30 x 35 x 80 cm. Čela jsou snímatelná, dno plné. Bedna musí být řádně větrána a to otvory v průměru 2 cm. Větrací otvory musí být v minimálně 10 % celkové plochy přepravní bedny.

Liška nesmí být v přepravce déle než 24 hodin. Přeprava lišek a psů v uzavřených zavazadlových prostorech aut není dovolena. Napájení lišek musí být prováděno v souladu s aktuálními klimatickými podmínkami, nejpozději vždy po 3 hodinách. Umístění přepravních truhlíků při vlastní zkoušce musí být takové, aby byly chráněny proti povětrnosti a umístěny v dostatečné vzdálenosti od nory. Přepravní truhlík na lišku nesmí být během práce psa umístěn v oploceném areálu nory.

Vlastní zkouška z norování

Při této zkoušce se zkouší tyto disciplíny:

- a) ochota k práci
- b) hlasitost
- c) vytrvalost
- d) rychlost

Liška se uzavře v prvním kotli. Pes bude vypuštěn 0,5 m od vsuku a může být povzbuzován pouze, když je pes mimo noru. Časový limit pro vsouknutí je 1 minuta. Počáteční „pumpování“ není na závadu. Pes musí před prvním kotlem doléhat 1,5 minuty. Po uplynutí této doby se liška přežene do druhého kotle a opět uzavře. Při práci u prvního kotle a před přebíháním psa ke druhému kotli není možno jej pobízet. Doléhání u druhého kotle trvá 2 minuty. Čas doléhání u obou kotlů může být zkrácen na pokyn hlavního rozhodčího (zranění psa). Po ukončení práce u druhého kotle se liška přežene do třetího kotle, kde se opět uzavře. Pes se pustí ke třetímu kotli a následně odebere. Poté je znovu vpuštěn vsukem do nory a zhodnotí se disciplína d). Disciplína d) – rychlost se posuzuje podle dosaženého času od vypuštění až po dosažení třetího kotle. Opuštění nory během zkoušky s následným vsouknutím bez pobízení není za opuštění považováno. V průběhu celé zkoušky i mimo ní nesmí dojít k přímému kontaktu psa s liškou.

Hodnocení výkonu

Každá disciplína je hodnocena body 4, 3, 2, 1 a 0. Celková práce psa se hodnotí charakteristikou obstál – neobstál s uvedením počtu dosažených bodů. Výsledek každé zkoušky a počet bodů v jednotlivých disciplínách je vrchní rozhodčí povinen zapsat do průkazu původu. Každý pes může zkoušku absolvovat maximálně třikrát.

Bodové hodnocení jednotlivých disciplín:

ad a) ochotou k práci je chápána snaha psa udržet stálý kontakt s liškou ve všech částech nory
známku 4 – obdrží pes, který co nejtěsněji doléhá ve všech částech nory bez přerušení práce a opuštění pozice

známku 3 – obdrží pes za kratší, přerušovaný kontakt a případné ustoupení z pozice

známku 2 – obdrží pes za přerušení kontaktu delší než je polovina doby práce v daném místě

známku 1 - obdrží pes za menší kontakt s prvky bázlivosti

známku 0 - obdrží pes, který nemá zájem o práci

ad b) **známku 4** – obdrží pes, který vytrvale hlásí za přepážkou

známku 3 – obdrží pes, který hlásí s krátkými přestávkami

známku 2 – obdrží pes, který hlásí u zástrček nejméně polovinu zkušební doby v místě práce

známku 1 – obdrží pes, jehož hlášení je občasné, nebo hlásí mimo přepážku

známku 0 – obdrží pes, který hlasitost neprokázal

ad c) **známku 4** – obdrží pes, který noru neopustí

- za každé opuštění nory se známka snižuje o jeden stupeň

ad d) **známku 4** – obdrží pes, který dosáhne konce nory do 30 sec.

známku 3 – obdrží pes, který dosáhne konce nory do 60 sec.

známku 2 – obdrží pes, který dosáhne konce nory do 1,5 min.

známku 1 – obdrží pes, který dosáhne konce nory do 2 min.

známku 0 – obdrží pes, který dosáhne konce nory nad 2 min

disciplína	koeficient	známka	body
ochota k práci	8		
hlasitost	6		
vytrvalost	4		
rychlost	3		
celkem			

Výsledek zkoušky musí být zapsán v průkazu původu. Obdrží-li pes z kterékoli disciplíny známku 0, musí být klasifikován celkovým ohodnocením „neobstál“.